

Bartłomiej, imię zakonne Adolf od św. Brygidy Kamieński

[nauczyciel](#)

[pijar](#), [kaznodzieja](#), [kapelan](#), [teolog](#), [pisarz](#), [tłumacz](#), [autor reform edukacyjnych](#)

Ur. 8.9.1737, Bereźnica

Zm. 9.2.1781, Nieśwież

Dane rodziców

Brak danych.

Wychowanie i wykształcenie

Do [zakonu pijarów](#) wstąpił w 15 sierpnia 1752 roku w [Międzyrzeczu Koreckim](#). Dwuletni [nowicjat](#) odbył w [Podolińcu](#) na Spiszu, zakonne [studia humanistyczne](#) (tzw. humaniora) ukończył w [Rzeszowie](#), a z zakresu [filozofii](#) w [Międzyrzeczu Koreckim](#). Myślał o wystąpieniu z zakonu, jednak ostatecznie tego nie uczynił.

Etapy kariery dot. edukacji

Od 1757 roku uczył w [kolegium pijarskim](#) w [Wareżu](#) infimy, w [Międzyrzeczu Koreckim](#) [poetyki](#) i [retoryki](#), a w [Złoczowie](#) [poetyki](#). W latach 1762-1763 przebywał na studiach w [Rzymie](#) w pijarskim [Collegium Nazarenum](#), został tam członkiem "[Arkadii](#)" (Accademia degli Arcadi).

Po powrocie do Rzeczypospolitej ponownie uczył [retoryki](#) w [Międzyrzeczu Koreckim](#), pełnił też funkcję kaznodziei.

W 1766 roku został przeniesiony do warszawskiego [Collegium Regium](#) na stanowisko profesora [filozofii](#). W 1769 roku uzyskał urlop na załatwienie rodzinnych spraw majątkowych. W 1770 roku pełnił funkcję [nauczyciela prywatnego](#) u podstolego koronnego Aleksandra Borzęckiego. W 1771 roku powrócił do [Warszawy](#) do [Collegium Nobilium](#), m.in. nadzorował osobiście synów Józefa Ossolińskiego, uczniów kolegium.

W latach 1771-1774 rozwinął krótkotrwałą, ale interesującą działalność jako pisarz i tłumacz. Propagował idee [Gabriela de Mably'ego](#) i [Jean-Jacques'a Rousseau](#). W 1772 roku, będąc pod wpływem ich poglądów, wydał „Przyjaźń patriotyczna, której podają się sposoby niezawodne do uczynienia ludzi cnotliwymi i lepszymi obywatelami”.

W odpowiedzi na uniwersał [Komisji Edukacji Narodowej](#) nadesłał projekt reformy oświaty. Został on opublikowany w Warszawie w 1774 pt. „Edukacja obywatelska”. Dzieło to miało formę ośmiu listów. Proponował w nim stworzyć sieć trzyletnich szkół parafialnych, przedstawił plan stworzenia sieci szkół dla wszystkich stanów społecznych, utworzenie specjalnych szkół wojskowych, rzemieślniczych i handlowych. Ideę powszechności nauczania łączył ze zróżnicowaniem zawodowym i stanowym. Wysunął projekt założenia komórki, która zajmowałaby się wydawaniem podręczników. [Komisja Edukacji Narodowej](#) tylko w niewielkim stopniu zrealizowała pomysły Kamieńskiego. Uważa się, że odrzucenie jego propozycji, a szczególnie niezaproszenie go na członka [Towarzystwa do Ksiąg Elementarnych](#), którego idee powstania wysunął w swoim projekcie, spowodowało rozczarowanie i rogorzyczenie. Dlatego Kamieński wyjechał z [Warszawy](#) i wycował się z działalności pedagogicznej.

W latach 1776-1777 przebywał w [kolegium pijarskim](#) w [Wareżu](#), starał się o zgodę na dyspensę i objęcie beneficjum na parafii.

Od 1778 roku związał się z wojewodą wileńskim Karolem Radziwiłłem, na jego dworze pełnił funkcję kapelana i teologa.

Fakty z życia osobistego

Urodził się w średniozamożnej rodzinie.

Zmarł nagle na dworze Radziwiłłów w Nieświeżu.

Żył w [XVIII wieku](#).

Bibliografia

Przedmiotowa

1. M. Ausz, K. Puchowski, *Kamieński Adolf od św. Brygidy, imię świeckie Bartłomiej*, [w:] Komisja Edukacji Narodowej 1773-1794. Słownik biograficzny, red. A. Meissner, A. Wałęga, Warszawa, 2018.